

Булат Є. А.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ВЕБ-САЙТУ

Анотація. У статті розглянуті питання, які стосуються деяких аспектів правової охорони веб-сайту. Пропонується на законодавчому рівні закріпити дефініції, пов'язані з веб-сайтом.

Ключові слова: веб-сайт, правова охорона, мережа Інтернет, інформаційні технології, права авторів.

Постановка проблеми. Одним з чинників успішного функціонування інноваційного розвитку прогресивних країн, у перелік яких також входить наша держава, є постійне удосконалення інформаційних технологій. Провідне місце у цьому процесі належить саме мережі Інтернет. У свою чергу, зумовлено це постійною зацікавленістю суспільства в отриманні необхідної інформації різноманітного характеру у всіх сферах людського буття. Саме тому, на сучасному етапі постає питання охорони деяких складових мережі Інтернет, з яких провідне місце належить веб-сайту.

Метою статті є проведення дослідження правового регулювання веб-сайту і розробка пропозицій щодо подальшого удосконалення діючого законодавства у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Необхідно відзначити, що система правового регулювання інтелектуальної власності на міжнародному рівні є достатньо розгалуженою і, особливо, це стосується сфери авторського права і суміжних прав. Серед інших нормативних документів, якими регулюються суспільні відносини у цій сфері, слід окремо виділити Всесвітню (Женевську) конвенцію про авторське право від 6 вересня 1952 р. (переглянута в Парижі 24 липня 1971 р.) та Бернську Конвенцію про охорону літературних і художніх творів (Паризький Акт від 24 липня 1971 р., змінений 2 жовтня 1979 р.) [1]. В Україні суспільні відносини, пов'язані з авторським правом, регулюються відповідно до Цивільного кодексу, Закону України «Про авторське право і суміжні права», а також іншими нормативно-правовими актами [2, с. 61]. Але, нормативних актів, які окремо регулюють відносини в мережі Інтернет, чинне законодавство не передбачає.

Питанню вивчення правової сутності веб-сайту присвячені праці багатьох вчених-правників, таких як Ю. М. Капіці, С. В. Селіванова, М. С. Гури, С. А. Петренко, Г. І. Радельчука, В. В. Черячукіна, С. В. Селіванова, Є. А. Боровської, С. С. Лосева та інших.

Походження терміну Web-сайт (від англ. website: web — «павутиння», «мережа» и site — «місце», букв. «місце у мережі») означає сукупність документів приватної особи або організації [3]. На сучасному етапі у діючому законодавстві України немає законодавчого визначення веб-сайту як такого, натомість Закон України «Про авторське право і суміжні права» містить визначення комп'ютерної програми, як об'єкта авторського права. Через це доцільно буде звернутися до джерела Наказу Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 року № 327/225 «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої

влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади». Згідно з п. 1.3 Порядку, веб-сайт – це сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою у мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет; веб-портал – веб-сайт, організований як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів для забезпечення максимальної можливості доступу до інформації та послуг.

Таке комплексне визначення веб-сайту зумовило виникнення різних точок зору на можливі складові веб-сайту. І. А. Білоконь виділено апаратну складову; програмну складову; унікальну адресу у мережі Інтернет; та інформаційні ресурси [4]. Інші правники виділяють унікальну адресу (доменне ім'я) та певний масив інформації, що міститься за цією адресою (наповнення сайту або контент) [5]. У статті «Intellectual Property and E-commerce: How to Take Care of Your Business' Website» Всесвітньої організації інтелектуальної власності [6] складовими частинами Web-сайту визначаються наступні: програмне забезпечення, у тому числі текстові HTML-коди; Web-дизайн; творчий зміст Web-сайтів, такий як письмові матеріали, фотографії, графіка, музика і відео; бази даних; бізнес-назви, логотипи, назви продуктів, імена доменів. Але, така класифікація є утрудненою через неузгодженість наведених визначень з діючим українським законодавством про інтелектуальну власність.

З точки зору бухгалтерського обліку, веб-сайти і веб-портали слід розглядати як різновид спеціалізованого програмного забезпечення, а у тому випадку, якщо існують охоронні документи на них (зокрема, свідоцтва, патенти), враховувати їх як матеріальні і нематеріальні активи [7].

Виходячи з вищевказаного, можна визначити правову природу веб-сайту. Правова природа веб-сайту має комплексний характер і її можна охарактеризувати наступним чином. Так, якщо брати до уваги тільки технічну складову веб-сайту, можна вести мову про охорону його в якості комп'ютерної програми або, наприклад, бази даних.

У випадку звернення уваги на змістовне, інформаційне наповнення сайту, у якому можуть бути присутні такі об'єкти, як твори образотворчого мистецтва (картина, малюнок, тощо); музичні твори з текстом і без тексту; аудіовізуальні твори – його можна розглядати як складений авторський твір.

На сучасному етапі створення веб-сайту є справою цілої команди осіб – програмістів, дизайнерів, авторів реклами і тексту, менеджерів, тощо. Внаслідок творчої праці такого колективу створюється веб-сайт, у якому, перш за все, поєднуються такі об'єкти інтелектуальної власності, як комп'ютерна програма, бази даних і промисловий зразок [8].

При цьому, оскільки інформаційні технології зазнають постійного розвитку, сьогодні сучасні веб-сайти можуть складатися з численних елементів, які не обмежуються лише вищезазначеними об'єктами інтелектуальної власності.

Безумовно, до змісту будь-якого веб-сайту мають висуватися такі саме умови, як і до інших об'єктів авторського пра-

ва – такий зміст не повинен суперечити принципам гуманності і моралі, бути спрямованим на антисуспільний, антигромадський лад, розпалювати релігійну, національну і будь-яку іншу ворожнечу. Рекламний зміст веб-сайту не повинен містити заборонені види продукції, а при визначенні виду продукції, яка рекламується, як наприклад, реклама алкоголю або тютюну, мають існувати певні обмеження. При цьому, звичайно ж, власник сайту має контролювати навантаження власного сайту і інформацію, яка до нього потрапляє.

На сучасному етапі, як і раніше, залишається проблема неузгодженості у правовому регулюванні складових веб-сайту, неможливості укласти угоду з тими авторами, чії твори використовуються у конкретному веб-сайті. Ця проблема загострюється ще і тим, що постійний розвиток, поява і удосконалення нових видів веб-сайтів потребує залучення до їх створення чималої кількості осіб, які роблять певний творчий внесок у їх розробку і належне функціонування.

У юридичній літературі, присвяченій висвітленню цих питань, висловлювалися різні точки зору. Зокрема, пропонувалося створити інститут колективного управління правами за допомогою створення організацій по колективному управлінню майновими правами авторів. Основна діяльність таких організацій – видача ліцензій на використання творів і розподіл між авторами (правовласниками) зібраної за видачу таких ліцензій винагороди. Навіть Державною службою інтелектуальної власності було створено законопроект “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет”, метою якого є забезпечення ефективного захисту авторського права і суміжних прав при використанні відповідних об’єктів у мережі Інтернет, забезпечення можливості притягнення до відповідальності різних категорій суб’єктів, від яких залежить створення умов для правомірного використання об’єктів авторського права у мережі Інтернет [1].

Висновки. На наш погляд, процес удосконалення у цій сфері має бути спрямований на розробку відповідної нормативної бази, яка б детально регламентувала усі дефініції, пов’язані з веб-сайтом. Потрібно на законодавчому рівні закріпити понятійний апарат, який стосується визначень не тільки «веб-сторінки» і «веб-порталу», але також «скрипту», «динамічного веб-сайту» та інших понять, які мають безпосереднє відношення до веб-сайту.

Законодавче закріплення дефініцій стосовно веб-сайту у подальшому дасть можливість розробити методичні рекомендації з охорони відповідних прав розробників веб-сайтів.

Література:

1. Г. І. Радельчук. Веб-сайти та авторське право: сучасні проблеми і шляхи їх вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Pravo/3_147747.doc.htm. – Заголовок з титульного екрану.
2. Є. А. Булат. Правова охорона комп’ютерних програм на сучасному етапі // Стаття: Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць.-2014.-№ 2 (71).-336 с.
3. Інтернет, компьютеры, софт и прочий Hi-Tech [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://xbb.uz/web/Chto_takoe_veb-sajt. – Заголовок з титульного екрану.
4. І. А. Білоконь, М. М. Тимців, Г. М. Гаряєва. Інтернет-сайт як об’єкт авторського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vestnik.kpi.kharkov.ua/files/Conferences/%90.pdf>. – Заголовок з титульного екрану.
5. В. В. Ткачук. Забезпечення правової охорони веб-сайта як об’єкта авторського права у мережі Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intellect21.cdu.edu.ua/?p=335>. – Заголовок з титульного екрану.
6. Intellectual Property and E-commerce: How to Take Care of Your Business’ Website [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/sme/en/documents/business_website.htm. – Заголовок з титульного екрану.
7. Учет программного обеспечения в бюджетных учреждениях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/articles/details/397293/>. – Заголовок з титульного екрану.
8. Сайт як об’єкт права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo-media.at.ua/index/0-19>. – Заголовок з титульного екрану.

Булат Е. А. К вопросу правовой охраны веб-сайта

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы, касающиеся некоторых аспектов правовой охраны веб-сайта. Предлагается на законодательном уровне закрепить дефиниции, связанные с веб-сайтом.

Ключевые слова: веб-сайт, правовая охрана, сеть Интернет, информационные технологии, права авторов.

Bulat E. To a question of a legal protection a website

Summary. In article the questions, concerning some aspects of a legal protection a website are considered. It is offered to fix the definitions connected with a website at a legislative level.

Key words: website, legal protection, Internet network, information technologies, rights of authors.